

HØRINGSNOTAT

Vedrørende høringssvar til forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for N49 Gudenå og Gjern Bakker

Forslag til Natura 2000-plan for N49 Gudenå og Gjern Bakker har været i offentlig høring fra den 21. februar 2022 til den 25. maj 2022.

Indkomne høringssvar kan ses i dokumentet "Indkomne høringssvar til høring af Natura 2000-planerne 2022-27" på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Den offentlige høring er annonceret på Miljøstyrelsens hjemmeside og via Miljøstyrelsens nyhedsbrev. Relevante myndigheder er desuden direkte orienteret, jf. miljømålsloven § 43. Lodsejere med væsentlige interesser, der vil kunne berøres af et eller flere elementer i planlægningen for et Natura 2000-område, er individuelt blevet orienteret om høringen over forslag til Natura 2000-planer. Relevante organisationer og foreninger er ligeledes blevet direkte orienteret. Alle forslag til Natura 2000-planer har kunnet tilgås via Miljøstyrelsens hjemmeside.

Miljøstyrelsen har i alt modtaget ca. 440 høringssvar både specifikke høringssvar vedrørende de enkelte Natura 2000-planer og mere generelle høringssvar vedrørende naturplanlægningen. De generelle høringssvar er sammenfattet i et samlet høringssvar "Miljøstyrelsens generelle høringssvar vedrørende forslag til Natura 2000-planer 2022-2027", som kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside. De områdespecifikke høringssvar er gennemgået og behandlet i lokale høringssvar for hvert enkelt Natura 2000-område.

Til denne Natura 2000-plan er der modtaget i alt **1** høringssvar.

Høringssvar vedrørende den Strategiske Miljøvurdering behandles separat i den sammenfattende redegørelse, som ligger tilgængelig på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Svarene har berørt følgende emner:

1. Datagrundlag
2. Indsatsprogram
3. Modstridende interesser
4. Målsætninger

Dette høringssvar er inddelt emnevist. I det følgende afsnit sammenfattes de væsentligste synspunkter fra høringssvarene under de ovenfor nævnte emner, hvorefter Miljøstyrelsens bemærkninger er angivet i kursiv. Sidst i høringssvaret gennemgås eventuelle justeringer i relevante Natura 2000-plan på baggrund af de indkomne høringssvar.

Det bemærkes, at høringssvarene kun er gengivet i hovedtræk. Høringssvarene kan i deres helhed læses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Bemærkninger til planforslaget

1. Datagrundlag

Resumé af høringssvar

Ålauget GST samt Gudenåens Lodsejerforening mener, at der mangler en bedre beskrivelse af arealer, som ikke er en del af udpegningsgrundlaget (en fra udpegningsåret og en nutidig). Dette gøres med henvisning til Habitatvejledningen "4.7.3.2 Arealreduktion af ikke-prioriterede naturtyper eller levesteder" er det en forudsætning, at disse naturtyper eller levesteder er stabile eller i udbredelse" (se afsnit 4.7.2 om acceptabel påvirkning).

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen har noteret sig lodsejernes ønske om inddragelse af data for andre naturtyper end dem, der er medtaget på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag. Natura 2000-planen gælder udelukkende for arter og naturtyper på det aktuelle Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, selv om Natura 2000-planen også bidrager til at sikre andre arter og naturtyper i området gennem en generel sikring og forbedring af områdets naturværdier. I forbindelse med forberedelse til denne generation af Natura 2000-planer har Miljøstyrelsen gennemgået naturarealerne i området og foretaget en kortlægning og tilstandsberegning af alle habitatnaturtyperne inden for dette. Kortlægningsdata for disse er grundigt præsenteret i Natura 2000-basisanalysen for området. Det skal ligeledes nævnes, at de tre naturtyper - elle-askeskov, surt overdrev og kildevæld – ifølge habitatdirektivet er prioriterede naturtyper. De øvrige naturtyper og samt arterne på områdets udpegningsgrundlag er ikke prioriterede. De indgår dog alle som vigtige dele i Natura 2000-planens afsnit om modstridende naturinteresser, målsætninger og i indsatsprogrammet.

For habitatområderne er det udelukkende arter på habitatdirektivets bilag II og naturtyper på habitatdirektivets bilag I, der kan indgå i områdernes udpegningsgrundlag. Hvilke naturtyper og arter, der optræder på de enkelte områdets udpegningsgrundlag, beror på en række kriterier, der er beskrevet på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Natura 2000-planerne bygger på basisanalyserne, der redegør for datagrundlaget. Data er indsamlet i perioden 2013-2019 som en del af det nationale overvågningsprogram – NOVANA. Der er tale om kvalitetssikrede data, der er indsamlet på nationalt niveau ud fra tekniske anvisninger udarbejdet i et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Miljøstyrelsen. Formålet er at sikre et ensartet datagrundlag. Miljøstyrelsen finder ikke grundlag for at planlægge ud fra enkelte års registreringer fra de forskellige Natura 2000-områder, men anvender i Natura 2000-planerne kvalitetssikrede data, som indgår i den officielle danske afrapportering til EU.

2. Indsatsprogram

Resumé af høringssvar

Ålauget GST samt Gudenåens Lodsejerforening mener, at hensigtsmæssig hydrologi bør have en høj prioritering i beskrivelsen af indsatserne for området, så også ikke udpegede naturarealer uden om vandløb med vandplanter (3260) tilgodeses, da disse naturarealers stærkt forringede tilstand er forårsaget af for høj vandstand i sommerperioden. Det bør derfor i planen tydeliggøres, at der med 'hensigtsmæssig hydrologi' i netop dette område (med høj grundvandsstand) menes øget fokus på bortledning af vand.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Natura 2000-planen gælder udelukkende for arter og naturtyper på det aktuelle Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, selv om Natura 2000-planen også bidrager til at sikre andre arter og naturtyper i området gennem en generel sikring og forbedring af områdets naturværdier. Det overordnede mål for naturtypen vandløb med vandplanter (3260) i Natura 2000-området er en sikring af en stor grad af naturlig dynamik og gunstige fysiske forhold. Det vurderes samtidig, at dette ikke vil medføre negativ påvirkning for forekomsten af anden habitatnatur i området med undtagelse af enkelte små rigkærsarealer (7230). Miljøstyrelsen kan oplyse, at hensigtsmæssig hydrologi for naturtypen vandløb med vandplanter (3260) således ikke henviser til øget fokus på bortledning af vand.

Miljøstyrelsen kan desuden oplyse, at Miljømålsloven fastlægger en opgavefordeling mellem stat og kommuner, der giver staten det overordnede ansvar for gennemførelse af direktivforpligtelserne og overlader den konkrete gennemførelse heraf til de respektive myndigheder. Natura 2000-planerne fastlægger udelukkende rammerne for den opfølgende handleplanlægning, men de fastsætter ikke specifikke krav til forvaltning af konkrete arealer.

3. Modstridende interesser

Resumé af høringssvar

Ålauget GST samt Gudenåens Lodsejerforening mener, at integriteten af selve Gudenåen (3260) de senere år ikke er blevet opretholdt. Gudenåens forhøjede vandstand og sommeroversvømmelserne af brednære naturtyper skyldes manglende forvaltning/vedligeholdelse af naturtypen vandløb med vandplanter (3260). Det er desuden forkert konkluderet, at oversvømmelserne ikke medfører negativ påvirkning for forekomsten af anden habitatnatur – elleskoven er over den seneste planperiode stort set død på de udpegede arealer, om end tilstandsvurderingssystemet beskriver det modsatte. De øvrige arealer (ferske enge), som udgør størstedelen af habitatområdet, har med udgangspunkt i samme princip i den seneste planperiode ændret sig til sump, herunder også rørsump. Dvs. ødelæggelse af naturtyper (og med tab af værdifuld biodiversitet til følge). Med udgangspunkt i ovenstående anmoder Ålauget GST samt Gudenåens Lodsejerforening om, at teksten for de modstridende naturinteresser omskrives.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen kan oplyse, at Miljømålsloven betyder, at såvel stat som kommunale og regionale myndigheder har ansvar for at gennemføre EU-regler. De statslige myndigheder har et overordnede ansvar samt ansvaret for at udarbejde nationale Natura 2000-planer, mens kommunerne har ansvaret for at udarbejde opfølgende handleplaner.

I hvert Natura 2000-område gennemføres en konkret afvejning og prioritering af fugle, arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget, hvis der vurderes at være potentiale for en modstridende naturinteresse i forbindelse med opfyldelse af målsætningen om gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper eller målsætningen om at sikre den nationale bestand af fugle. Denne prioritering fremgår af Natura 2000-planens afsnit om modstridende naturinteresser. Under dette afsnit fremgår det, at brednære naturarealer langs Gudenåen kan blive oversvømmet i sommerhalvåret bl.a. som følge af ændringen i åens vandstand de senere år. Det vurderes, at vandløbsstigningerne ikke vil medføre negativ påvirkning for forekomsten af anden habitatnatur i området med undtagelse af enkelte små rigkærsarealer (7230). I disse tilfælde prioriteres vandløbsnaturtypen (3260).

Det er i Natura 2000-planen for området vurderet, at den stigende vandstand i Gudenåen de senere år kan have negativ påvirkning på enkelte små rigkærsarealer (7230), hvilket ikke vurderes at være tilfældet for anden habitatnatur i nærhed til Gudenåen. Det er rigtigt, at enkelte dele af elle- og askeskovene langs åen er gået ud, men den samlede forekomst af denne naturtype i området vurderes ikke at være negativt påvirket, da skovnaturtypen tilpasser sig de ændrede vandstandsforhold. Miljøstyrelsen fastholder derfor denne vurdering som beskrevet i Natura 2000-planens afsnit om modstridende interesser.

4. Målsætninger

Resumé af høringssvar

Ålauget GST samt Gudenåens Lodsejerforening mener, at de konkrete målsætninger er en forenklet måde at udtrykke målsætninger på – målsætninger byggede tidligere på tilstanden på udpegningsstidspunktet. Det bør fortsat være gældende, idet tilstandsvurderingssystemet har sine begrænsninger og ikke altid er i overensstemmelse med de faktiske fysiske forhold. Habitatvejledningen artikel 4.9 fastslår desuden, at tilstandsoplysninger kan stamme fra mange forskellige kilder, så længe myndighederne kvalitetssikrer oplysningerne. Dertil kommer, at naturlig udvikling samt forvaltning af de enkelte habitater ville have haft en indvirkning på tilstanden af naturtyperne her 22 år efter udpegningen. Og er der sket ændringer (det er der) skal man i henhold til Habitatvejledningen forstå, at "Ændring af et udpeget Natura 2000-område skal godkendes af Europa-Kommissionen. Muligheden for at ændre i udpegede Natura 2000-områder er begrænset" og "Justering af udpegningsgrundlaget kan komme på tale, hvis der fremkommer oplysninger om, at der i et Natura 2000-område er fundet nye arter eller naturtyper, som er omfattet af beskyttelsen i habitat- eller fuglebeskyttelsesdirektivet. Tilsvarende kan der være behov for justering, hvis nye oplysninger viser, at en art eller naturtype på udpegningsgrundlaget ikke længere er til stede. Det sidste er dog kun muligt, såfremt den manglende tilstedeværelse skyldes naturlige årsager, der ikke har sammenhæng med forvaltningen af området."

Miljøstyrelsens bemærkninger

Natura 2000-planerne bygger på basisanalyserne, der redegør for datagrundlaget. Data er indsamlet i perioden 2013-2019 som en del af det nationale overvågningsprogram – NOVANA. Der er tale om kvalitetssikrede data, der er indsamlet på nationalt niveau ud fra tekniske anvisninger udarbejdet i et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Miljøstyrelsen. Formålet er at sikre et ensartet datagrundlag. Miljøstyrelsen finder ikke grundlag for at planlægge ud fra enkelte års registreringer fra de forskellige Natura 2000-områder, men anvender i Natura 2000-planerne kvalitetssikrede data, som indgår i den officielle danske afrapportering til EU. Der findes andre data om naturen i Natura 2000-områderne. Disse er dog ikke tilstrækkeligt ensartede og kvalitetssikrede til, at Miljøstyrelsen har inddraget dem i basisanalyserne.

Modellen for udarbejdelse af konkrete målsætninger er opdateret siden anden plangeneration (2016-2021). Målsætningerne er bl.a. opdateret, for at de bliver mere målbare både for at kunne vurdere målopfyldelse og af hensyn til de krævede væsentligheds- og konsekvensvurderinger, der er i forbindelse med konkrete afgørelser iht. habitatdirektivets art. 6.2 og 6.3. De konkrete målsætninger bygger på grupperinger af naturtyper og habitatarter. Natura 2000-planens bilag 1 indeholder en oversigt over, hvilke naturtyper og arter de forskellige grupper indeholder. Den opdaterede model for de konkrete målsætninger ændrer ikke på direktivets eller den grundlæggende forudsætning om, at der skal være fokus på, at et områdes integritet skal bevares, og at en naturlig dynamik/udvikling ikke må have en væsentlig negativ påvirkning på arter eller naturtyper og områdets bevaringsmålsætninger.

Mht. til ændringer i naturtilstanden ved naturlig udvikling og forvaltning af Natura 2000-områderne så vedrører henvisningen til Habitatvejledningen udelukkende ændringer i udpegningsgrundlaget og områdefagrænsningen. Ændringer i habitat- og fuglebeskyttelsesområdernes afgrænsning skete i en selvstændig proces i 2017-2018, og ændringer i udpegningsgrundlag er sket i 2018-2022 og vil også fremover ske i en selvstændig proces ud fra bedst tilgængelige viden.

Resumé af høringssvar

Ålauget GST samt Gudenåens Lodsejerforening mener, at en del af den konkrete målsætning for de terrestriske naturtyper "Der kan dog være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til sikring af en skovnaturtype" er uforenlig med habitatvejledningen 4.9.2 om udpegningsgrundlaget: "Den overordnede bevaringsmålsætning for Natura 2000-områderne er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som områderne er udpeget for."

Miljøstyrelsens bemærkninger

De konkrete målsætninger i tredje generations planer sætter et større fokus på en mere naturlig dynamik og den naturlige variation, der kan være i grupper af hhv. naturtyper, arter og fugle. Derved rummer de konkrete målsætninger den naturlige udvikling, der kan ske i et område, hvor naturtyper i grænsetilfælde naturligt kan vokse sig ind og ud af hinanden. Der tages på denne måde højde for den naturlige dynamik, der kan være i økosystemer, hvor man ikke med 100 % nøjagtighed kan forudsige, hvordan en given naturtype vil udvikle sig over tid, eller hvordan naturtyper responderer på en konkret drift og pleje. For de større, sammenhængende terrestriske Natura 2000-områder indledes de konkrete målsætninger med en formulering om naturens egne dynamikker. Det udspecificeres, at der skal være opmærksomhed på sårbare naturtyper, arter og fugle.

Der ændres ikke på direktivets eller den grundlæggende forudsætning om, at der skal være fokus på, at et områdes integritet skal bevares, og at en naturlig dynamik/udvikling ikke må have en væsentlig negativ påvirkning på arter eller naturtyper og områdets bevaringsmålsætninger.

Justering af forslag til Natura 2000-plan for N49 Gudenå og Gjærn Bakker

På baggrund af de indkomne bemærkninger til Natura 2000-planen har Miljøstyrelsen ikke fundet anledning til at foretage ændringer i Natura 2000-planen.

Bilag 1: Indkomne hørings svar til Natura 2000- planforslaget N49 Gudenå og Gjern Bakker

Sagsnummer	Høringspart
2022-39247	Ålauget GST samt Gudenåens Lodsejerforening